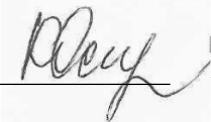

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

Затверджено

На засіданні кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол №_1_ від_30.08.2021р.)

Завідувач кафедри проф. Островська К.О.

**Силабус з вибіркової дисципліни «Соціальні аспекти антропології»,
що викладається в межах ОПП Соціально-психологічна реабілітація другого (магістерського) рівня
вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 231 Соціальна робота**

Львів 2020 р.

Назва дисципліни	Соціальні аспекти антропології
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського,7
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
Викладач (-і)	Фалинська Зоряна Зенонівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Контактна інформація викладача	ел. пошта: zoryana.falynska@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Вівторок 15.00-16.30 (кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи, вул. Туган-Барановського, 7)
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/porivnyalna-pedahohika
Інформація про дисципліну	Предметом вивчення навчальної дисципліни є: ознайомити студентів із предметною сферою соціально-антропологічних досліджень, їх взаємодією з комплексом расоутворювальних, філософських і наукових дисциплін. Способом аналізу соціально-антропологічної проблематики в контексті найвпливовіших сучасних методологій; сформувати навички самостійної орієнтації в концепціях і поняттях сучасної соціально-антропологічної науки на підставі опрацювання текстів найбільш презентативних персоналій.

<p>Коротка анотація дисципліни</p>	<p>Дисципліна «Соціальні аспекти антропології» є вибірковою дисципліною для магістрів спеціальності спеціальності 231 Соціальна робота освітня програма Соціально-психологічна реабілітація. яка викладається в обсязі <u>3</u> кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).</p>
<p>Мета та цілі дисципліни</p>	<p>Мета курсу: вибіркової дисципліни «Соціальні аспекти антропології» є з'ясування і вивчення механізмів та закономірностей антропосоціогенезу, етногенетичних процесів сучасною вітчизняною та зарубіжною антропологією, методикою антропологічних досліджень, всебічному аналізу різних антропологічних концепцій походження людини, вивченні антропологічного складу різних історичних спільностей, історичних змін антропологічної структури населення України.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії: Підручник для студ. вищ. навч. закл. — К.: Тандем, 2000. — 416 с. 2. Батлина Л.В. Основи людинознавства. Людина в цілому : навч. посібник / Л. В. Батліна. Київ : КНТ, 2008. 329 с. 3. Головка Б. А. Філософська антропологія: Навч. посіб. — К., 1997. — 239 с. 4. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: підручник / Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос, О.Г.Мирошник, В.А.Семиченко. Академія педагогічної майстерності / Іван Андрійович Зязюн (ред.). 3-тє вид., допов. і переробл. К. : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с. 5. Сегеда С. Антропологія: навч. посібник / С. П. Сегеда. — К. : Либідь, 2009. — 336 с. 4. Сегеда, С. П.. Основи антропології: навч. посібник для вищих навч. закладів/ С. П. Сегеда. - К.: Либідь, 1995. - 208 с. 6. Сегеда, С. П.. Антропологічний склад українського народу. Етногенетичний аспект/ С. П. Сегеда. - К.: Вид-во імені Олени Теліги, 2001. - 256 с. 7. Бурова О. Метафізика зору: про діалог речового та тілесного // Філософська думка. — 1998. — № 3. 8. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. — К., 1992. 9. Колінгвуд Р. Дж. Ідея історії. — М., 1991. 10. Крымский С. Б. Эпистемология культуры. — К., 1993.

	<p>11. Фромм Э. Из плена иллюзий. Как я столкнулся с Марксом и Фрейдом // Э. Фромм. Душа человека. — М.: Республика, 1992.</p> <p>12. Фрейд З. Тотем и табу // Социальная антропология. Хрестоматия — Д.: Изд-во Днепропетр. ун- та, 2 004. — С. 148–155.</p> <p>13. Юнг К.-Г. Об архетипах коллективного бессознательного // К.-Г. Юнг. Архетип и символ. — М.: Ренессанс, 1991.</p> <p>14. Юрій М. Ф. Антропология: навч. посібник / М. Ф. Юрій. Київ : Дакор, 2008. 421с.</p> <p>15. Юркевич П. Д. Серце і його значення в духовному житті людини за вченням слова Божого . Київ: Дух і Літера, 2015. http://www.humanities.edu.ru/db/msg/22562</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>90 годин</p> <p><u>24</u> годин аудиторних занять. З них 12 годин лекцій, 12 годин практичних занять (для студентів денної форми навчання), 66 год самостійної роботи</p> <p><u>12</u> годин аудиторних занять. З них 6 годин лекцій, <u>6</u> годин практичних занять, 78 год самостійно роботи (для студентів заочної форми навчання)</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення курсу студент повинен:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - історію антропологічної науки; - етапи і чинники антропогенетичних процесів; - етапи і чинники расогенезу; - головні принципи расових класифікацій; - місце людини в системі органічного світу; - основні етапи походження людини; - роль біологічних та соціальних факторів антропогенезу; - особливості індивідуального розвитку людини; - антропологічну структуру населення земної кулі; - антропологічні особливості населення України;

- понятійно-термінологічний апарат науки.

вміти:

- історію антропологічної науки;
- етапи і чинники антропогенетичних процесів;
- етапи і чинники расогенезу;
- головні принципи расових класифікацій;
- місце людини в системі органічного світу;
- основні етапи походження людини;
- роль біологічних та соціальних факторів антропогенезу;
- особливості індивідуального розвитку людини;
- антропологічну структуру населення земної кулі;
- антропологічні особливості населення України;
- понятійно-термінологічний апарат науки.

Інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності, процесу навчання, що передбачає проведення досліджень та застосування певних теорій, методів соціальної роботи, соціально-психологічної реабілітації та науково-дослідної, науково-педагогічної діяльності характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

ФК 17. Здатність до розуміння особливостей розвитку, проблем соціально вразливих груп клієнтів, зумовлених їх виключенням зі суспільства, психотравмуючими подіями життя, та обрання ефективних

	технологій соціально-психологічної реабілітації, методів втручання і способів надання комплексної допомоги, підтримки окремих груп клієнтів, їх інтеграції у соціум.
Ключові слова	Соціальна антропологія, соціогенез, поняття атропосоціогенезу, антропогенез, інтерсуб'єктивність. архантропи, палеонтропи, неоантропи.
Формат курсу	Очний, заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Педагогіка», «Філософія», «Психологія», «Соціологія», «Історія».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм), виконання індивідуальних завдань, проектів.
Необхідні обладнання	Мультимедійний проектор, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Практичні заняття: (12 балів) - 6 практичних (72 бали) за підготовку практичних завдань – 3 бали МКР – 25 балів Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються»

<p>Питання до заліку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання курсу «Соціальні аспекти антропології». 2. Соціальна антропологія та соціологія 3. Соціальна антропологія та історія 4. Короткі відомості з історії розвитку антропологічних знань за античності, середньовіччя, сучасності. 5. Видатні антропологи світу. 6. Видатні антропологи України. 7. Діяльність як засіб існування соціального. 8. Поняття інституціональності. 9. Інтерсуб'єктивність досвіду людського існування. 10. Людина як суб'єкт-творець суспільства. 11. Діалектика абстрактно – всезагальної й конкретно-одиночної людини та суспільства 12. Сутнісні риси антропосоціогенезу. 13. Еволюційні попередники людей та ранні етапи антропогенезу 14. Формування людини сучасного фізичного типу. 15. Рушійні сили антропогенезу. 16. Право, мораль, наука як об'єктивовані форми самосвідомості. 17. Антропологічний ефект інституалізації. Стабілізуюча роль норм та інститутів у людській життєдіяльності. 18. Гіпотези походження людини. Феномен соціального. Соціалізація. 19. Антропологічна структура населення земної кулі: Європа, Азія, Америка, Африка, Австралія та Океанія. 20. Походження рас. 21. Вплив зовнішнього середовища на формування расових ознак. 22. Географічна ізоляція та змішування як чинники расогенезу. 23. Сенс життя та шляхи його пошуку. 24. Статевікові особливості смисложиттєвого пошуку. 25. Пошук сенсу життя та фізіологічна смерть людини. У пошуках сенсу страждання.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

ДОДАТОК
Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1.	Тема 1. Основні етапи розвитку антропології Антропологізм сучасної культури Смисложиттєва проблематика в античній філософії й етиці. Проблема людини в теологічній думці Середньовіччя. Відродження: “приватний інтерес” і “спільне благо”. Утопічний комунізм. Новий час: активізм суб’єкта пізнання й буття у філософії І. Канта, І.-Г. Фіхте, Ф. Шеллінга. Антропологізм як провідна складова культури ХХ ст. та загальна характеристика філософського світогляду. Антропология ХХ ст. (М. Шелер, А. Гелен, О. Больнов, Г. Плеснер, Г. Маркузе, М. Бубер). К. Леві-Строс: структуралістська версія антропології..	Лекція, 2 год.	3,5 Інтернет ресурси	Опрацювати матеріали лекції.	1 тиждень
2.	Тема 1. Основні етапи розвитку антропології Антропологізм сучасної культури	Практичне заняття, 2 год.	1,3, 5 Інтернет ресурси	1. Основні етапи розвитку антропологічного знання. 2. Антропологізм сучасної культури 2	2 тиждень

				3. Статус соціальної антропології. 4. Антропология і соціологія. 5. Антропология та історія.	
3	Тема 2 Антропогенез Еволюційні попередники людей та ранні етапи антропогенезу. Формування людини сучасного фізичного типу. Архантропи. Палеоантропи. Неоантропи. Рушійні сили антропогенезу. Гіпотези походження людини.	Лекція, 2 год.	3,5,6 Інтернет ресурси	1. Опрацювати матеріали лекцій.	3 тиждень
4	Тема 2 Антропометричні точки тіла та визначення пропорцій тіла.	Практичне заняття, 2 год.		1. Дискусія на тему ранні етапи антропогенезу, формування людини сучасно – фізичного типу. 2. Описати антропологічні точки тіла за визначенням пропорцій тіла.	4 тиждень
5	Тема 3 Теорії розвитку особистості. Школи і напрями в антропології. Осмилення існуючих парадигм метафорології моделі розкриття людини як особистості проєктування соціальнопсихологічних наслідків і прогнозів у розкритті науковця як homo harizmus;	Лекція, 2 год.	3,4,14 Інтернет ресурси	Опрацювати матеріали лекції	5 тиждень

	здатність до толерантного діалогу з представниками різних антропологічних шкіл.				
6	Тема 3 Теорії розвитку особистості. Школи і напрямки в антропології.	Практичне заняття, 2 год		Підготувати повідомлення: 1. Школи та напрямки в антропології 2. Охарактеризувати представників різних антропологічних шкіл.	6 тиждень
7	Тема 4 Соціальність та інтерсуб'єктивність досвіду людського існування. Присутність “іншого” у свідомості та бутті. Соціальний вимір інтерсуб'єктивності. Самосвідомість і взаємовизнання. Культура (“унов сформована природа”) як процес “упорядкування” “надлишкових” спонук людини. Право, мораль, наука як об'єктивовані форми самосвідомості. Антропологічний ефект інституалізації. Стабілізуюча роль норм та інститутів у людській життєдіяльності.	Лекція, 2 год.	2, 8, 14 Інтернет ресурси	Опрацювати матеріали лекції.	7 тиждень
8	Тема4. Соціальність та інтерсуб'єктивність досвіду людського існування.	Практичне заняття, 2 год		1. Розкрити питання свідомість та самосвідомість 2. Форми самосвідомості – право то мораль 3. Антропологічний ефект інституалізації.	8 тиждень

9	<p>Тема 5. Загальні уявлення про раси. Принципи расових класифікацій. Морфологічна характеристика основних расових груп.. Антропологічна структура населення земної кулі: Європа, Азія, Америка, Африка, Австралія та Океанія. Походження рас. Сучасна наука про виникнення расових відмінностей людства. Вплив зовнішнього середовища на формування расових ознак. Географічна ізоляція та змішування як чинники расогенезу. Зміни расових ознак та їхніх комплексів у ході соціально-економічного розвитку людства. Наука проти расизму.</p>	Лекція, 2 год.	5,6 Інтернет ресурси		9 тиждень
10	<p>Тема 5 Загальні уявлення про раси.</p>	Практичне заняття, 2 год. Презентація, дискусія.		Дискусія. Гіпотези про виникнення расових відмінностей людства.	10 тиждень
11	<p>Тема 6. Шляхи та пошуки сенсу життя. Свобода людини як інтегрований сенс життя. Структура смисложиттєвого пошуку. Психологічні концепції сенсу життя (К. Обуховський, І. С. Кон). О. М. Леонтьєв про проблему мотивів — цілі — результату діяльності — сенсу життя. 8 тиждень Об’єктивні та суб’єктивні “перешкоди” набуття сенсу життя. Статевікові особливості смисложиттєвого пошуку. Пошук сенсу життя та фізіологічна смерть людини. У пошуках сенсу страждання.</p>	Лекція, 2 год.	3,7,12 Інтернет ресурси	Опрацювати матеріали лекції	11 тиждень

12	Тема 6. Шляхи та пошуки сенсу життя.	Практичне заняття, 2 год. дискусія.		Розкрити питання 1. Інгерований сенс життя – як свобода людини . 2. Об’єктивні та суб’єктивні перешкоди буття , сенсу життя. 3. Пошук сенсу життя та фізіологічна смерть людини.	12 тиждень
13	Модульна контрольна робота				13 тиждень